

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto velja . . . 10.— K pol leta . . . 5.— „ četrt leta . . . 2:50 „ posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h „ „ dvakrat . . . 12 „ „ „ trikrat . . . 10 „ za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravišтво Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Oklic.

Pevski zbor naše učiteljske Zaveze.

V vrstah naprednega učiteljstva je izredno mnogo dobrega pevskega materiala. Ti šolani pevci in pevke pa so razkropljeni širom slovenske domovine. Stare slovenske pesmi izza dijaških let gineva-jo sčasoma v njih spominu, o novih modernih skladbah pa ni pri njih pravega sledu. Publikacije »Glasbene Matice« in zborniki »Novih Akordov« nudijo toliko lepega pevskega gradiva — toda vse gre izveči-na nemo mimo pevajočega učiteljstva. Kolika škoda teh pevskih grl! Vse te raztresene sile je mogoče združiti pod okriljem naše Zaveze v stalni pevski zbor, ki naj ima samostojni pevski odbor, lastna pravila z določenimi poslovnimi pevskim redom in posebni pevski sklad.

Tak pevski zbor z vsakoliki izbranim koncertnim programom bi bil najpomembnejša in najizdatnejša rešna opora nadaljnji izobrazbi učiteljstva na glasbenem polju.

V Zavezi je včlanjenih doslej 35 učiteljskih društev, vsako s približno 40 člani. Ako se prostovoljno zglašijo k »Pevskemu zboru učiteljske Zaveze« vsaj od vsakega društva povprečno po 5 članov, bi štela ta napredna učiteljska pevska četa že okrog 200 petje izvršujočih članic in članov. V ta namen pa je treba posebnega pevskega sklada, v katerega bi moral prispevati vsak priglasenec mesečno vsaj po 1 krono. Ti prispevki bi se uporabljali za razno-ževanje not in za potne stroške k posameznim podeželnim in k skupnim pevskim vajam. V ta sklad pa se bodo pobirali tudi prostovoljni darovi.

V začetku glavnih počitnic bi se določil pevski program, nato pa bi se potom učiteljskih društev razposlal na vse priglasene pevske člane notni material v partiturah z vsemi natančno določenimi glas-

benimi znamenji, kakor jih hoče imeti skladatelj in kakor jih je še posebno označil v svrhu enotnega proizvajanja glavni pevovodja. O božiču vsakega leta naj bi bile skupne predvaje v posamezni deželi pod vodstvom podeželnih pevovodij. o Veliki noči in na dan koncertnega nastopa pa generalna glavna pevska vaja pod vrhovnim vodstvom skupnega pevovodje. Novi člani bi se redoma sprejemali samo v velikih počitnicah še pred razpošiljanjem not. Vsako pesem bi moral sleherni pevec in pevka dobroba na pamet nastudirati! Skupni pevovodja bi moral imeti polno moč, da odredi pevski nastop tistim, ki ne bi bili za koncert dovolj pripravljeni.

Peli bi se skupno izključno samo moški in mešani zbori, predvsem slovenski, toda brez spremljevanja orkestra. Kadar nastopi orkester v koncertnem vzporodu, da ta ni preveč enoličen, nastopi vsekakor le samostojno pod vodstvom svojega kapelnika. Možno bi bile tudi pevske in instrumentalne solo točke s spremljevanjem klavirja. Četudi ne vsako, pa vsaj vsako drugo leto bi moral nastopati pevski zbor pri koncertih, v prvi vrsti ob skupščinah naše Zaveze, izjemoma pa tudi ob drugih možnih prilikah.

Član pevskega zbora bi bil lahko vsak napredni glasbeno naobraženi ljudskošolski, meščanski ter vadnični učitelj in učiteljica ter srednješolski profesorji.

Ustanovitev tega pevskega zbora bo najlepša čestitka naši Zavezi k njeni 25-letnici! Prvi nastop naj bi bil 15. avgusta prihodnjega leta ob zaključku Zavezinega jubileja in na predvečer jubileja slovenskega Sokolstva. Tisti večer bodo mnogoštevilne slovanske sokolske čete dospele že v Ljubljano. Za nas bi bil ta prvi nastop ob jubilejskih dneh izrednega in neprecenljivega moralnega pomena!

Res je, idealno je tako pevsko združenje; a če kje, je to izvedljivo med nami! Ustanovitev Zavezinega pevskega zbora bo sigurno najlepši venec našega idealnega delovanja!

Pripomba: Ta oklic naj se smatra samo kot ogrožje k skorajšnji ustanovitvi »Pevskega zbora učiteljske Zaveze«. Vodstvo Zaveze je ta načrt v svoji drugi letošnji seji z radostjo sprejelo. Zategadelj je odredilo, da naj ta osnutek vsi pevci in pevke, ki so v naši Zavezi, natančno pregledajo, posebno še skladatelji in pevovodje učitelji, in naj blagovole prav zanesljivo pismeno sporočiti najkasneje do 15. novembra t. l. zavezinemu tajniku V. Rusu, učitelju v Kranju, svoje pomisleke o podanem načrtu te najnovejše naše organizacije.

Posebno praktični migljaji od priznanih naših glasbenikov bodo pripravljali-nemu odboru, ki se sestane v Ljubljani dne 19. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih »Učiteljske tiskarne« k svoji prvi seji, vrlo dobro došli. Na podlagi tega oklica in doposlanih praktičnih migljajev se sestavijo pravila in poslovni pevski red.

Vse predpriprave v tem oziru bo vodil do običnega zbora pripravljalni odbor. Vaznejši sklepi se bodo sproti objavljali v stanovskem glasilu. Članice in člane naše-ga pevskega zbora bodo sprejemala posamezna Zavezina učiteljska društva, ki bodo o tem obveščena potem okrožnice.

Le krepko naprej vsi brez izjeme k novemu častnemu delu!

Vodstvo »Zaveze avstr. jugoslov. učiteljskih društev« v Ljubljani, dne 27. oktobra 1912.

L. JELENC, predsednik.

V. RUS, tajnik.

V zasmeh!

Deželni šolski svet v Ljubljani je tedaj srečno prijel v svojem klerikalnem fanatizmu do tega, da je odličnega okrajnega šolskega nadzornika vrgel med šaro in čisto navadnega človeka imenoval, oziroma predlagal v imenovanje. Izkušeni šolnik, nepristranski nadzornik, ki je učiteljeval 29 let, je sedaj prezrt, slab učitelj,

a boljši klerikalni priganjač, ki služi komaj 11 — reci: enajst — let, pa je predlagan. Lepo je to, še lepše kakor Gostinčarjevo državnozbornsko poslanstvo! Deželni šolski svet s tem svojim predlogom kranjsko šolstvo in učiteljstvo naravnost zasmejuje, ker mu je menda znano, da mora nadzornik biti trezen, miren in nepristranski človek. Misli pa naj si sedaj vsak, kako bo ta neizkušen človek, ki še sam potrebuje temeljitega nadzorovanja, nadzoroval in svetoval ter vodil vse šolstvo v okraju. Učiteljstvo novomeškega in črnomalskega okraja bo sedaj podrejeno zagrozenemu Slomškarku in fanatičnemu klerikalcu, dalje človeku, ki se je povsod, zaradi svoje breztačnosti z ljudstvom, prepiral in ki je javno pozival na boj na nož! Kakšna bo objektivnost tega klerikalnega priganjača napram naprednemu učiteljstvu, kako bo zaupanje učiteljstva v takega izrazitega, nazadnjaškega učitelja, ki se v slepi pokorščini v prahu valja pred vsakim klerikalcem! Ta človek bi bil k večjemu primeren nadzornik mežnarjev, klerikalnih »telovadcev« in Marijinih devic, milijon kilometrov pa je še daleč od sposobnosti za mesto šolskega nadzornika. Deželni predsednik bi lahko to vedel, saj so listi že večkrat prinašali o Štruklju, katerega se vse to tiče, lepe stvari. Deželni predsednik bi lahko tudi poznal dose-danega nadzornika Turka, saj je vendar že dosti dolgo časa okrajni šolski nadzornik. Ako je tako postopanje vredno ugleda ljudskega šolstva, to naj si baron Schwarz dovolj razmišljati in potrebno ukreniti, če je še čas, da ostane Štrukelj to, kar je, namreč klerikalni priganjač. — Nadzorništvo naj se pa poveri takemu šolniku, ki sedi na tako mesto. Drugače bomo rekli: Kdor predlaga take ljudi za okrajne šolske nadzornike — zasmejuje šolstvo in učiteljstvo!

Ali ste že pridobili našemu listu novega naročnika?

LISTEK.

Iz umetniškega sveta.

Slovensko deželno gledališče.

Večni mornar. Romantiška opera Richarda Wagnerja. I. dejanje. Norveški mornar Daland se vrača domov. Ladjo mu zanese ljut vihar med pečine. Moštvo leže k počitku v upanju, da se morje pomiri, le krmar ostane na straži. Pa tudi on zaspi. Medtem se morje iznova razburi in mimo priplove ladja z rdečimi jadrji in črnimi jambori. Izstopi Holandec, blede mož s črno brado, in toži o svoji nesreči. Ker je nekoč zvestobo prelomil, mora jadrati do sodnega dne. Rešen bi bil le, če najde žensko, ki mu ostane zvesta. Toda bil je že tolikrat varan, da na rešitev niti več ne upa. Morda sedaj dobi zaželjeni mir? — Daland se zbudi, stopi na krov in ogovori Holandca. Ta ga prosi gostoljubnosti, mu ponuja svoje zaklade in ko sliši, da ima Daland lepo hčerko Sento, si jo izprosi za ženo. Daland je zadovoljen, morje se umiri, ugoden južni veter zaveje, in ladje odplovejo proti Dalandovemu domu.

II. dejanje. V Dalandovi hiši. Deklice predejo in pojo. Na steni visi slika Holandca. Senta jo zamišljeno gleda in zapoje povest (balado) o njem, ki ga hoče s svojo zvestobo rešiti. Sento pa ljubi lovec Erik in jo svari pred tujcem, ki ga

s seboj privede oče. Zaman. Senta želi in prosi Boga, da nakloni Holandcu ženo, ki mu bo zvesta. V tem se vrata odpro, oče in Holandec vstopita. Nemo si gledata s Sento v oči in ko oče odide, prispeže Senta Holandcu zvestobo do groba.

III. dejanje. Noč. Na Dalandovi ladji ob zaroki Sente s Holandcem veselje in ples, na ladji Holandca grobna tišina. Zaman ponujajo vesele deklacije Holandčevim mornarjem jedila in pijače. Morje se kar hipoma raztogoti, veter žvižga, iz Holandčeve ladje se začuje petje. Norveški mornarji se prstrašeni skrijejo. Senta nastopi, zanjo Erik, ki ji predbaciva, da mu je ob očetovem odhodu obljubila zvestobo. Holandec prisluškuje, sliši besedo o nezvestobi in plane razburjen proti Senti: njegova sreča je izgubljena, ker mu tudi ona ni zvesta. Nikdar ne bo rešen zato-rej zopet hajd na pot večnega mornarja. Ne poslušaj Sentinih ugovorov, pove, kdo je in odjadra. Senta mu do smrti zvesta skoči v morje, ladja Holandca se potopi, v ozadju se prikaže izpremenjena večni mornar in Senta.

Na skoro štiritedenski vožnji po morju iz Rige v London je Wagner doživel leta 1839. grozo viharjev, ki so zanesli ladjo v neko norveško pristanišče. Prišla mu je na misel pravljica o Holandcu, ki večno mornari. Sklenil je uporabiti to snov za opero in je komponiral I. 1841. »Večnega mornarja« (Der fliegende Holländer). Z njim se začne Wagnerjeva reforma, ki je z njo naletel na hud odpor pri

pristaših oblike starih italijanskih in francoskih oper. Prvič je pokazal Wagner idejo enotnosti opere po takozvanem vodilnem motivu (Leitmotiv). Njegov princip je bil ta-le: glasba mora biti v najtesnejši zvezi z dejanjem na odru, s pe-zijo in scenično uprizoritvijo. Melodija naj izvira iz besede deklamacije. Orkester ne spremlja samo, ampak ima svojo samostojno vlogo in ilustrira dejanje. Uvedel je vodilni motiv, ki znači neko osebo ali dejanje na odru in ga slišimo največkrat pred nastopom dotične osebe. V »Večnem mornarju« je vodilni motiv v prvih taktih Sentine balade (II. dejanje). Pogosteje se uporablja vodilni motiv pa šele v poznejših Wagnerjevih operah.

Ob 30letnici Wagnerjeve smrti je tudi slovensko gledališče hotelo proslaviti spomin nesmrtnega pesnika-skladatelja in je uvrstilo v letošnji operni repertoar »Večnega mornarja«. Četudi upoštevamo naše mizerne razmere in razne nedostatke, ki preko njih skoro ni mogoče, povemo odkritosrčno, da je uprizoritev nosila pečat površne priprave in je bila le deloma zadovoljiva. Mučno so vplivali nesigurni vstopi orkestra (posebno pri recitativih), znatno so ga lomile viole in čeli v pred-igri k prvi ariji (I. dejanje), pogrešal sem izrazitosti v prvih violinah in kompaktnosti v godalnih. Samo obebi je umljivo, da orkester (čez 30 godcev) ne more delati »strašnih« morskih viharjev. Teh pomankljivosti ne pripisujemo na rovaš kapelniku Hrazdri, ki se je za delo toplo

zavzel, pa mu je bržkone za temeljitejšo nastudiranje primanjkovalo časa. Med solisti gre pohvala Križaju za kreacijo Doalanda. Križaj je zmerom dober, v petju in igri izvrsten, zato o njem ne izgubljam besed. Krmarija je čedno podal Kovač; »Večnega mornarja« Fejfar, ki ima prijeten bariton v srednji leži, nižina je slaba. Primadona Orlova je pela Sento zadovoljivo, pričakoval sem več. Časih je občutno distonirala (v baladi II. dejanje). V vlogi Erika se je predstavil novi tenorist Blass. »Junaški« tenor to nikoli ni, nasprotno preveč mevsast je. Njegov glas je jako podoben onemu tenoristu Nevole, ki je bil svojčas angažiran na ljubljanskem gledališču, pa je čez noč iz Ljubljane izginil. Mogoče bo pri prihodnjem nastopu sodba ugodnejša. Malo vlogo dojiše Mary je dostojno odpela Peršlova. Zbor (posebno ženski začetkom II. dej.) zasluži pohvalo ne le za petje, marveč tudi za živahno igro.

Inscenacija opere z danimi sredstvi dobra, režija prav tako. Gledišče — prvič v sezoni — skoro razprodano. —a.

»Večnega mornarja«

so ponavljali v četrtek in nedeljo zvečer. Pri tretji predstavi so nedostatke, ki sem jih v poročilu omenjal, deloma odpravili. Orlova (Senta) je bila razpoložena. Distonirala je manj kot pri premijeri. Fejfar (Holandec) se je v drugem dejanju posebno razvnel in je bil na nekaterih mestih res dober. Križaj (Daland) in Kovač (kr-

Brez vrednosti je naše delo.

Dr. Lampe je eden najzagrizenejših sovražnikov šole in učiteljstva sploh. On tega tudi ne prikriva, ampak očitno pove, da je ljudska šola in vsa šolska izobrazba čisto odveč. To on govori v priči Slomškarjev in Slomškaric, ki pa so tako ponižni oboževalci Lampeta, da mu celo ploskajo, kedar biča njih in njihovo delo. Zgodilo se je na nekem gospodinskem tečaju, ki ga je vodila znana zagrizena Slomškarica, pri javni preizkušnji novopečenih katoliških gospodinj, da je rekel Lampe: »Glejte, koliko ste se naučile! To je več vredno, kakor izpričevalo ljudske šole!« — Seveda nam ne prihaja na misel, zavračati Lampeta, pač pa vsem zavednim tovarišem in tovarišicam, ki imajo še kaj stanovskega ponosa, podajemo zopet en neovrgljiv dokaz, kakšni prijatelji šole so klerikalci! Kar je Lampe rekel, ni sicer nič novega, še celo prav stara reč je, ampak za sedaj in tudi za naprej nam daje misliti, kaj se bi zgodilo, če bi Lampe in klerikalizem dobila vso oblast nad šolstvom. Zaeno pa je to tudi merilo tistih učiteljev in učiteljic, ki pod okriljem Slomškove zveze hočejo delati za izobrazbo ljudstva. Kaj jim hočemo reči, ako celo ploskajo takim izjavam, kakor je Lampetova? Morda se ne zavedajo, da se tiče tudi njih?! Mogoče — ali pa še celo gotovo! Zato pa morajo biti bodoči šolski nadzorniki iz njihovih vrst!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okoličje zboruje v četrtek dne 7. novembra 1912, točno ob 10. uri. Vzpored zborovanja bo tale: 1. Zapisnik o zborovanju dne 2. maja 1912. 2. Dopisi in razgovor o njih. 3. Razna poročila o stanovskih skupščinah v Celju in v Ptuj. 4. Poročila o sedanjih odborov »Lehrerbund« in »Zveze«. 5. Slučajnosti. K polni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 10. listopada t. l., dopoldne ob poldnesi uri v šolskem poslopiju na Zidanem mostu po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o XXIV. glavni skupščini Zaveze v Celju in o občnem zboru Zveze v Ptuj. 4. Podajanje tovariša Jurka sen. 5. Slučajnosti. Tovariši, tovarišice! Bi li ne kazalo posetiti zopet enkrat polnoštevilno našega itak redko se vrščega zborovanja in pokazati, da vemo ceniti učiteljsko organizacijo? Ne iščite izgovorov, temveč prihitite vsi, ki še čutite ljubav do svojega poklica in Vam ni kolegialnost brezpomembna beseda. Na veselo snidenje! Odbor.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 7. novembra t. l., v Slov. Bistrici v hotelu Avstrija ob 10. predpoldne ob nastopnem vzporedju: 1. Zapisnik o zadnjem zborovanju in dopisi. 2. Poročilo delegatov a) o Zvezinem, b) o Zavezinem zborovanju. 3. Poročilo nad-

mar) sta bila na mestu. Hvaliti moram njuno razločno izgovarjavo teksta, česar pri ostalih solistih ni mogoče konstatirati. Orkester je sigurnejše vstopal, grajati pa moram nastavek rogov. Zbor je obče zadovoljil, v zadnjem dejanju pa nekoliko plaval. Dirigentsko nalogo je rešil Hrazdira z vervo in temperamentom. — Gledališko ravnateljstvo je začetkom sezone strogo prepovedalo biljeterjem prepozno došle spuščati v avditorij. Te prepovedi ne respektirajo: nežinirano se gotovi ljudje izprehajajo med predstavo ven in noter in z loputanjem vrta motijo poslušalce. Naj bo že tudi v tem oziru vendar enkrat red!

Ariadna na Naksu.

je naslov novi operi znanega modernega berlinskega skladatelja Riharda Straussa, ki se je prvič uprizorila pred kratkim v Stuttgartu. Kakšno zanimanje je za premiero vladalo, znači dovolj to, da so bile vstopnice že par mesecev prej razprodane. Predstavi je prisostvovalo mnogo gostov iz Berlina, Dunaja, kapelnikov in gledaliških ravnateljev ter kralj in kraljica württenberška. Sodelovale so najboljše moči, v orkestru je sedelo 35 berlinskih in stuttgartskih godcev mojstrov. Libretto je Strauss napisal Hugo v. Hoffmannsthal, opero je insceniral ženijski režiser Maks Reinhardt. Listi priobčujejo jako pohvalne ocene in trdijo, da je glasba »Ariadne na Naksu« težka in subtilna ter sploh najlepša, kar je Strauss napisal. Ker se uprizorjeval poleg omenjene še ostale Straussove opere »Feuersnot«, »Salome«, »Elektra« in »Rosenkavalier« bo ta teden v Stuttgartu pravi »Straussov teden«.

—a.

učitelja tov. Kukoviča A. iz Črešnjeveca o kmetijskem tečaju, prirejenem za ljudsko-šolske učitelje tekom letošnjega leta na kmetijski šoli v St. Jurju ob Južni železnici. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi tega zborovanja vabi odbor.

Srednješolski vestnik.

**** Goriška gimnazija** šteje dijakov okolo 1200. Le še tri gimnazije so, ki imajo več učencev, te so v Galiciji: v Levovu I. ima dijakov 1378, v Levovu IV. ima dijakov 1420, v mestu Stryi je gimnazijcev 1332. Ali tu treba pribiti, da te tri gališke gimnazije so deljene v oddelke s svojim voditeljem; v Gorici pa je za tak velik zavod en sam voditelj, ki ima pod svojim vodstvom 45 profesorjev, ne všteti pomožne učne moči. — Prvi razred ima 7 oddelkov; v teh oddelkih je okolo 350 učencev. V nemškem oddelku prvega razreda je 30 italijanskih dijakov, 17 slovenskih in 6 ali 7 nemških!

**** Izpit iz slovenske stenografije** je pred izpraševalno komisijo v Zagrebu letos položil prof. Jos. Fistravec (žensko učiteljšče v Gorici). To je sedaj šesti Slovenec, ki ima izpit iz stenografije (in sicer v Zagrebu).

Književnost in umetnost.

K. Widrovo »Moje prvo berilo« je zadobilo aprobacijo c. kr. naučnega ministrstva z dne 11. oktobra t. l. Na razna vprašanja in naročila na ta abecednik javljamo tem potom, da knjiga še ni založena, ker se je tiskalo le toliko izvodov, kolikor se jih je potrebovalo za aprobacijo in reklamo. Pač pa pride knjiga kmalu v tisk, tako, da jo bodo mogle šole na Štajerskem, ki prično šolsko leto s 1. aprilom, že uvesti takoj spomladi, ostale šole, kjer je sprejeta, pa s šolskim letom 1913/1914.

Vkljub silnim napadom na K. Widrovo »Moje prvo berilo« od strani Slomškarjev je dobila ta knjiga ministrsko aprobacijo in se bo uvedla s prihodnjim šolskim letom v vseh onih okrajih, kjer je bila ali še bo sprejeta pri okrajnih učiteljskih konferencah. Da vidijo prijatelji in nasprotniki te prepotrebne knjige, kako krivični in neopravičeni so bili napadi na »Moje prvo berilo«, ki so izvirali edino iz strankarskih nagibov, navedemo tu nekaj točk iz zadnje ocene enega najboljših slovenskih pedagogov-strokovnjakov, na podlagi katere ocene je izšla aprobacija. Med drugim pravi: »Referent kann nicht umhin, in einigen Worten auf eine Besprechung der vorliegenden Fibel einzugehen, die in der Ausgabe vom 2. Juli der politischen Zeitschrift »Slovenec« in Laibach erschienen ist. Man kann sich des Eindrucks nicht erwehren, daß die erwähnte Beurteilung vom Geiste der politischen Gegnerschaft, vielleicht sogar vom Geiste einer bevorstehenden Konkurrenz diktiert worden sei. Die offenbare Sucht, Mängel zu entdecken, und der gehässige Ton zwingen zu dieser Annahme.

Es ist nicht die Aufgabe des Referenten, auf die einzelnen, in der erwähnten Besprechung vorgebrachten Einwürfe des näheren sich einzulassen. Werden doch vom Gegner einzelne Einrichtungen des Buches als Mängel gerügt, die von den amtlichen Begutachtern als Vorzüge aufgezählt werden. Gewiß ist, daß der Berichterstatter des »Slovenec« die neuere Fibelliteratur und die neueren Fortschritte auf diesem Gebiete nicht kennt und nicht zu würdigen versteht, somit kein Fachmann ist.

»Das religiöse Moment sei im Buche nicht berücksichtigt, meint der Kritiker. Daß das nicht richtig ist, wäre nicht schwer zu beweisen. Gebete kommen darin allerdings nicht vor. Es ist doch die Frage, ob das Gebet nicht zu heilig ist, als daß Kinder daran ihre schwerfälligen Leseübungen vornehmen sollten. Wäre das nicht eine Profanierung des Gebetes? Wenn in der Fibel nicht immer und immer wieder auf religiöse Momente Bezug genommen wird, so ist das pädagogisch vollkommen richtig. Das Buch ist ja Kindern bestimmt. Daß die Erziehung religiös sein soll, daran wird heute ein vernünftiger Pädagoge kaum zweifeln. Glaubt jedoch der Kritiker dies durch Worte und Redensarten zu erreichen, die er den Kindern in den Kopf eintrichtert? Auch das salbungsvollste Buch ist keine Bürgschaft für den Erfolg der religiösen Erziehung. »Der Ton macht die Musik«. Und diesen Ton kan man in ein Buch nicht drucken lassen, am wenigsten in eine Fibel.

»Wenn also das bereits früher abgegebene Urteil zusammengefasst wird, so lautet es: Das Buch ist nicht ganz einwandfrei. Welches Buch ist es? Aber es überragt alle übrigen seiner Art in der slowenischen Literatur mannshoch.« Itd.

Iz te strokovnjaške ocene je razvidno, kako podlo je bilo nasprotovanje raznih Glejčev in drugih enakih pedagogičev proti »Mojemu prvemu berilu«. Dobra stvar mora najti pot skozi vrste takih nasprotnikov pred svet. Gospodje Slomškarji, kar pero v roke in spišite kaj boljšega, če morete. Verujte pa, da med naprednim učiteljstvom ne bo najti podleža, ki bi iz samega strankarstva grajal kaj dobrega samo zato, ker je prišlo iz nasprotniških vrst. In v tem tiči največja razlika med vami in nami.

Slovenska šolska Matica. P. n. gg. poverjenike prosimo, da čim preje pobere društvenino za leto 1912., oziroma p. n. člane prosimo, da pošljejo vsak 4 krone svojemu poverjeniku v okraju. Nekateri člani pošiljajo letnino kar naravnost Slovenski šolski Matici v Ljubljano, to je sicer dovoljeno, vendar nam je ljubše, če pošlje vsak svojo letnino poverjeniku dotičnega okraja. »Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju« je priglasila 99 članov S. Š. M. in 7 članov za H. Š. M. — Novi poverjeniki: za Ljubljansko okoličje (okoliški okraj) g. Fran Lavtizar, nadučitelj v Šiški; za Logaški okraj (Logatec-Cerknica-Lož) g. Leopold Punčuh, nadučitelj v Gor. Logatcu; za Sežanski okraj (sodni okraj Komen) Alojzij Macarol, nadučitelj v Šempolaju pri Nabrežini. Namesto pokojnega Antona Stresa bo še te dni imenovan nov poverjenik. Do danes še 37 poverjenikov ni poslalo imenika in društvenine za leto 1912. in sicer s Kranjskega 7, s Štajerskega 17, in s Primorskega pa 9.

Politiški pregled.

*** Državni proračun.** V primeri z letom 1912, ko so troški proračunjeni na K 3,049.416.394, izkazuje ta proračun K 87.786.172 večjo potreščino. Pokritje izkazuje K 157.391.195 več dohodkov nego proračun za leto 1912. ko so dohodki proračunjeni na K 2,985.090.344. Na posamezna ministrstva razdeljeno so se izdatki pomnožili okroglo v milijonih kron:

Za skupne zadeve	16,8
ministrstvo notranje zadeve	3
ministrstvo domobranstva	7,4
ministrstvo naučno	8,3
ministrstvo finančne	4,3
ministrstvo trgovinsko	0,0
ministrstvo železniško	42,5
ministrstvo poljedelsko	1,3
ministrstvo pravosodno	1,3
ministrstvo javnih del	4,7
pokojnine	6,5

Za trgovinsko ministrstvo je proračunjenih 9 milijonov manj izdatkov. Med temi izdatki pa ni uračunjena vsota 20 milijonov kron za novo telefonsko omrežje. Večji dohodki so proračunjeni pri finančnem ministrstvu na 84 in pri železnica na 40 milijonov K. Ako pa vojna na Balkanu ne bo hitro končala, ali če pride celo do kakih evropskih komplikacij, je gotovo, da izostanejo toliko pri enem, kolikor drugem proračunjeni večji dohodki.

*** Nemec govori za Jugoslovane.** Nemški svobodomislec poslanec Zenker je govoril v drž. zboru objektivno in popolnoma v jugoslovan. zmislu, ko je obravnaval zunanji položaj države: Avstrija mora biti neutralna pri sedanjih bojih na Balkanu, ker si le tako lahko pridobi prijateljev, ki jih rabi. Trgovinski interesi Avstrije na Balkanu gredo skozi srca balkanskih Slovanov, a tudi s svojimi lastnimi Jugoslovani mora začeti drugače ravnati, ne pa nadaljevati tako, da hujša na nje državne pravdnike in Cuvaje. — Nemci morajo sodelovati, da se Avstrija avtonomizira, in ne nadaljuje take uradne politike. (Pritrjevanje pri Slovanih). — Besede Zenkerjeve so take, da bi človek mislil, da se je vendar že začelo izprijinjati nemško naziranje o Jugoslovanih. Dosedaj še ni govoril v avstrijski zbornici nobeden Nemec tako in če bi pomen Zenkerjevih besed postal točka v programu kake nemške stranke, bi prišlo na Avstrijsko ono, česar še nismo videli — pravica.

*** Zavarovalni monopol v Avstriji.** Glasilo za češko zavarovalništvo poroča, da uvedba zavarovalnega monopola v Italiji jako ugaja avstrijskim vladnim krogom in da so napravili že korake, da preiščejo pod katerimi pogoji bi se dal tak monopol tudi v Avstriji uvesti.

*** Avstrijsko zračno brodogradje.** Tvrdka S. M. Rotšild je darovala 100.000 K centralnemu komiteju za stvoritev avstrijskega zračnega brodogradje. Ravno tako svoto v tisti namen je nakazala tvrdka bratje Gutmann.

Kranjske vesti.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Za supletinjo na ljudski šoli v Žalni je imenovana absolvirana kandidatinja Marija Ko-

ritzka, namesto učiteljice Frančiške Bestvu, ki ga je sklenil dež. zbor kranjski vizorično učiteljico na sedaj v dvorazrednico razširjeno ljudsko šolo v Kovorju je imenovana Ema Mesesnelova. Za supletinjo v Premu je imenovana namesto oboje učiteljice A. Baševce dosedanja supletinja v Budanjah Amalija Širokova.

—r— **Zakon o šolskem nadzorstvu sankcioniran.** »Slovenec« poroča: Cesar je sankcioniral zakon o šolskem nadzorstvu, ki ga je sklenil dež. zbor kranjski v zadnjem zasedanju. Glavna izprememba obstoji v sestavi deželnega šolskega sveta in okrajnih šolskih svetov. Zastopnik učiteljstva v deželnem šolskem svetu bo odslej imenovan na terno-predlog deželnega odbora. Število članov okrajnega šolskega sveta se pa pomnoži, ker bodo odslej župani in svetovalci vsakega sodnega okraja volili po enega zastopnika.

Štajerske vesti.

—š— **Iz šolskega življenja.** V nekem kraju okrajnega glavarstva Ptuj je krajni šolski svet, kakor mnogokje drugod, po večini klerikalni. Poleg šolskega voditelja je še edino-le šolski ogleda naprednega mišljenja. Zoper njegovo imenovanje od okrajnega šolskega sveta se je krajni pritožil celo na deželnega — brezuspešno. Ker je dotični šolski ogleda obenem c. kr. poštar, so ga hoteli pritisniti pri njegovi višji oblasti, c. kr. pošttem ravnateljstvu v Gradcu. Tožili so ga (to se pravi: načelnik kot zagrozen klerikalec in podnačelnik, ki je župnik), da je poslal kraj. šol. svetu neko službeno pismo brez znamke, torej z opombo »V šolskih zadevah poštne prost«. V pritožbi, h kateri so priložili dotični kuvert, so prosili, »naj slavno ravnateljstvo tega šolskega ogleda in poštarja o njegovih dolžnostih primerno pouči.« Na to njihovo pritožbo je dobil krajni šolski svet sledeči odlok: In Erledigung der Beschwerde vom... wird mitgeteilt, daß im Sinne des Gesetzes vom 2. Oktober 1865, Akt. II., Punkt 8, die Korrespondenzen der Ortsschulräte, welche zur Aufsicht berufen sind, an den Ortsschulrat in Schulangelegenheiten portofrei sind. Da der Ortsschulrat in A. nicht im Postorte I. selbst seinen Sitz hat, so kann auch der Korrespondenz des Schulaufsehers I. I. in I. an den Ortsschulrat in A. die Portofreiheit nicht abgesprochen werden.« Kler. denunciantje so jo torej pošteno dobili po nosu!

—š— **Razpisana učiteljska mesta.** Na štirirazredni ljudski šoli v Leitersbergu-Karčovin (I. krajevni razred) je razpisano mesto učitelja ali učiteljice. Prošnje do 15. novembra. — Na šestrazredni ljudski šoli v Pobrežju pri Mariboru (I. krajevni razred) je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 20. novembra. — Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Križu (III. krajevni razred) je razpisano mesto učitelja. Prošnje do 15. novembra.

—š— **Deželni šolski svet štajerski** je v svoji zadnji seji imenoval: Učiteljsko supletinjo v Cirkovcih Marijano Požar definitivnim učiteljem istotam; definitivnega učitelja in provizoričnega šolskega voditelja na Polensaku Jožefa Gorupa definitivnim nadučiteljem istotam; definitivnega učitelja pri Sv. Miklavžu pri Ormožu Franca Karbasa učiteljem na Hajdinu; definitivno učiteljico v St. Vidu pri Ptuj Anjo Bezjak učiteljico na Hajdinu; formalno učiteljico ročnih del v Šoštarju Marijo Trobej učiteljico ročnih del za Šoštanj in Topolšico; definitivno učiteljico v St. Volfgangu v Slov. gorah Josipino Belšak učiteljico pri Sv. Roku ob Sotli; učiteljsko supletinjo v St. Janžu pri Sp. Dravogradu Adelo Šmid, definitivnim učiteljem istotam. — V stalni pokoj je stopil nadučitelj Ivan Kocmut v St. Urbanu pri Ptuj. — V začasni pokoj pa učiteljica Helena Jenko v St. Jakobu v Slovenskih gorah.

Goriške vesti.

—g— **Nekaj o ravnateljih na goriških srednjih šolah.** V »Edinosti« čitamo: »Ravnatelj ženskega učiteljšča se kaže napram svojim gojenkam izredno strogega. Prepovedal jim je celo obisk predavanja v Trgovskem domu. Ta prepoved je tako čudna, da nam je zastala sapa, ko smo zvedeli o njej. Ne bi imeli nič proti temu, ako bi šla njegova delikatnost tako daleč, da bi prepovedal tupaťam kako predavanje, ki bi se mu zdelo »neprebavljivo« za gojenke, a da prepoveduje vsa predavanja kar »en bloc«, s tem se kaže le preveč brezobzirnega. — Ravnatelj moškega učiteljšča je prepovedal vsem učiteljščinikom obisk čitalnice akademičnega društva »Adrija«. Ogledali smo si čitalnico, v kateri so na razpolago vsi slovenski in mnogi francoski, nemški in italijanski listov, iztikali smo po vseh kotih, a nismo dobili ničesar, kar bi zahtevalo tako strogega ukrepa napram učiteljščinikom zad-

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporoča cenj. učiteljstvu in sl. šolsim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

njega tečaja. — Odgovornost za resnič-
nost te vesti prepuščamo seveda imeno-
vanemu listu. — »Soča« piše: »Ravnatelj-
stvu moškega in ženskega učiteljskega sta
obisk predavanj prepovedali. To dejstvo
suho beležimo. Ob času bomo pa o tej
jako neumestni odredbi še govorili. Vse-
kakor pa povemo že danes: Ta odredba
je političnega značaja in prihaja od —
nekod. Pa tudi ne dosega svojega name-
na. Predavanja itak izidejo, predno poteče
leto, v knjigotrštvu. Dijaštvo in ostalo
občinstvo je opozorjeno.«

—g— **Za narodni muzej** je po deželi
precej zanimanja, in nabralo se je že mno-
go zanimivih predmetov. Nekaj gospo-
dov je poklonilo muzeju celo vse svoje
zbirke, v katerih je več prav redkih
predmetov. Seve pa je po deželi še prav
mного narodnega blaga, in ljudje bi to
prav radi darovali muzeju, ako bi jih le
kdo opomnil. Povsod se dobe še stare
slike, včasih prav umetniške. Redke slo-
venske knjige, orodja iz prejšnjih stole-
tij, izkopanine, na katere nalete ljudje
slučajno, ko obdelujejo zemljo i. dr. Po-
berimo to, sicer pridejo zopet tujci in
odneso še zadnje ostanke. Seve ne mo-
re storiti vsega odbor, sodelovati mo-
rajo vsi, kateri se zanimajo za stvar in
nimajo narodnosti samo na jeziku, da
poiščejo starine, ki leže skrite po pra-
nih polinah in zakaženih podstrešjih.
Sprejme se vse, kar je zanimivega in
kaže življenje naših prednikov. Odbor je
sklenil v zadnji seji, da dobi primeren
prostor, kjer naj se otvori muzej. Na delo
tedaj, da pokažemo svetu, da so tudi naši
predniki kaj znali, da so tudi oni kaj imeli.
Marsikdo hrani doma kako znamenitost,
da tam trohni in gineva. Pošljite to Narod-
nemu muzeju, tam bo koristil vsej deželi!
Odbor.

— **Ljudska univerza.** Narodni Pro-
sveti je treba res častiti, da se ji je po
tolikih poizkusih posrečilo, priklicati toli-
ko ljudi k sobotnim predavanjem v Tr-
govskem domu, da je vsakikrat gledališka
dvorana polna zanimajočih se poslušal-
cev. Pri predzadnjem predavanju dr. Bo-
risa Zarnika, docenta na vseučilišču v
Würzburgu, je bilo navzočih nad 400 lju-
di, ki so z zanimanjem poslušali govor
elegantnega predavatelja. Govornik je
svojo težko nalogo, predavati širšim ma-
sam o bistvu življenja, rešil na način, ki ga
je v tej stroki med Slovenci menda le on
zmožen. — V soboto, 26. je predaval dr.
Gradnik o psihologiji mas. — Naše kleri-
kalce ta predavanja grozno jeze.

Koroške vesti.

—k— **Koroško učiteljsko vprašanje**
še vedno ni rešeno in svoječasni zakon-
ski načrt, ki ga je sprejel koroški deželni
zbor še vedno ni sankcioniran. Julija me-
seca že je izjavil Steinwender, da se je
o tem vprašanju informiral pri ministr-
stvu, kjer je baje zvedel, da ni za sank-
cijo tega zakona nobene zapreke. Učitelj-
stvo je čakalo in čakalo in se tolažilo s
tem odgovorom poslanca Steinwenderja.
Toda zaman. Steinwenderjeva izjava je
postavljena danes na laž, zakaj danes za-
hteva vlada kritje večjih izdatkov, ki jih
zahteva ta zakon, sicer ne more biti sank-
cioniran. Tako se igrajo koroški politični
krogi z učiteljstvom. Najbolj proti temu
pa deluje seveda popolnoma po rimsko-
klerikalni metodi koroška klerikalna klika,
na čelu ji Walcher et Comp., kar si bo uč-
teljstvo dobro zapomnilo!

—k— **Najbolj tožna slika na Koroškem**
je ona o šolstvu in slovenskem učitelj-
stvu. In po sistemu, ki ga je po predlogih
nemškega Volksrata izvajala deželna
vlada, se je sploh čuditi, da se na Koro-
škem še nahaja peščica slovenskih učite-
ljev. Čudno, da morejo prenašati vse za-
smehovanje in šikane od strani tovarišev-
nemčurjev in od strani višjih faktorjev!
Slišali smo tudi, da smejo na uradnih kon-
ferencah, torej pod patronanco c. kr. nad-
zornikov, javno blatiti in zasmehovati slo-
venske učitelje, kakor se je to že parkrat
zgodilo v Velikovcu. Pod pritiskom Volks-
rata ne sprejemajo več slovenskih fantov
na celovško učiteljske in še tiste, kar jih
je bilo letos v prvem letniku, so vse vrgli.
Dvomimo, da bi bili vsi taki tepci! Če se
je slučajno zgledil kak slovenski fant, ga
ne sprejemajo, ker nima — posluha. Do-
mačinov, ki so šli študirat v Maribor, ne
nastavljajo za učitelje, pač pa nastavljajo
tujce — Nemce. — Na shodu nemškega
Schulvereina je rekel predsednik Gross:

»Das Häuflein slovenischer Lehrer in
Kärnten muß unschädlich gemacht wer-
den.« — Vidimo, da vlada upošteva to
grožnjo. Naše šole so slabe in slab je tudi
material, ki se tu šola. Vendar pa jih je
hvalil naš bivši deželni predsednik na vse
pretege. Utruktivistična šola — ta je bila
ideal vseh idealov na strani deželne vlade
in Volksrata. Zdaj, ko deželni predsednik
Hein gre, mu pišemo par vrstic v spomin-
sko knjigo, ki smo jih posneli iz znamenite
knjige: Pastor Hans Spieser, Elsaß Loth-
ringen als Bundesstaat: »Ein Volk zwei-
sprachig machen, heißt einfach: ihm den
geistigen Brotkorb höher hängen, ihm den
Weg zur wahren Erkenntnis und frucht-
baren geistigen Arbeit mit Dornen-
gestrüpp versperren. Wenn jemand dar-
auf ausginge, ein Volk auf eine einfache,
unverdächtige Weise zu verdummen und
geistig zu verarmen, so wäre ihm kein
besseres Mittel zu empfehlen, als die
Zweispachigkeit.« — Čisto na kratko in
po slovensko povedano: »Šola, v kateri
ni pouk zasnovan na podlagi materinega
jezika, poneumnjuje ljudstvo!« In kakor
kažejo razmere na Koroškem, je imel Hei-
nov trud mnogo žalostnih uspehov!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonošno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

**Hranilnica in posojilnica Uči-
teljskega konvikta v Ljubljani.**
registrov na zadruga s omejenim tinstvom.

Promet do konca septembra K 156.552.68.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3.
popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih
informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poš-
nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve na-
vedenih znamk se ne odgovarja.

Splošni vestnik.

Zaplenjeni! Zadnje našo številko so
nam zaplenili. Kaj smo zagrešili? Ali smo
klicali neplačevano učiteljstvo morda na
štrajk? Ali smo morda potom svojega li-
sta izkušali utihotapiti kako revolucio-
narno idejo? Ali smo kaj drugega takega
storili, kar je nevarno za državo? Nič ta-
kega! Povedali smo samo, kako se godi
nekaterim učiteljem-rezervistom, kadar
nesijo »suknjo belo in sabljico prepasano«.
Gospodje z rdečim svinčnikom pa so mne-
nja, da smejo take čedne stvari brati samo
oni, zato so našo zadnjo številko — pobe-
lili. Mi pa mislimo, da mora tudi javnost
zvedeti, kako ravnaajo z učitelji pri vo-
jakih. Zato bomo seveda poskrbeli, da jav-
nost to tudi zve, pa če je to komu všeč ali
ne!

III. slovenski protialkoholni kongres,
obenem desetletnica protialkoholnega gi-
banja na Slovenskem bo v nedeljo, 17. no-
vembra, v Ljubljani. Kongres prireditelja
vzajemno protialkoholna zveza »Sveta
vijska« in »Društvo zdravnikov na Kranj-
skem« s pomočjo drugih večakov in stro-
kovnjakov. Društvo zdravnikov — na
čelu mu dr. Demeter vitez Bleiweis-Trste-
niški — se je zadnji čas začelo posebno
zanimati za alkoholno vprašanje in je iz-
volilo iz svoje srede poseben odsek zato.
Na tem kongresu bodo predavali štirje
zdravniki. Zborovanje bo v veliki dvorani
»Uniona« in se bo pričelo od devetih do-
poldne, ter bodo predavanja trajala ves
dan. Proti večeru bo zborovanje za žen-
stvo posebe. — Zanimanje za kongres je
precej veliko in se obeta obilna udeležba.
Povabljeni in zastopane bodo vse oblasti.
Deželni odbor bo pozval vsa županstva,
naj se kongresa udeleže, deželni šolski
svet, je upati, da bo dovolil učiteljem prost
dan. Podrobni program prihodnjič. —
Protialkoholno delo, delo za stremženje
slovenskega naroda, je **nadstrankarsko**,
eminentno narodno in domoljubno delo,
pri katerem se lahko dobimo vsi, ki lju-
bimo rod in dom, ne oziraje se na druge
razlike. Torej povabljeni in dobrodošli na
kongres ter protialkoholno delo vsi domo-
ljubi!

Igranje v ogrski razredni loteriji je
prepovedano. Znano je, da ogrski kolek-
tanti skušajo z vsemi sredstvi spečati
srečke ogrske razredne loterije tudi na
Kranjskem in se v dosego svojega namena
poslužujejo celo zavritkov z napačnimi na-
slovi. Občinstvo se svari pred nakupom
omenjenih srečk. Neprijetne posledice pro-
tipostavne nabave teh srečk so, kar je bilo
že večkrat objavljeno, da se srečke zaple-

nijo, morebitni dobitki zapadejo v korist
države, poleg tega pa mnoga zamudna po-
ta ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne
naročajte srečk ogrske razredne loterije,
ako jih pa dobite brez naročila, uničite
ali pa izročite jih finančni oblasti.

Imenovanje. Mnisterjalni svetnik v
ministrstvu za uk in bogočastje, dr. Franc
Heinz, je imenovan za centralnega ravna-
telja založbe šolskih knjig in je pomaknjen
obenem ad personam v 4. čin, razred ter
dobi kot tak naslov predsednika. Kakor
znano, je dr. Heinz izdal zbirko šolskih
zakonov.

Je to katoliško?! V praški »Union«
čitamo: V neki dunajski korespondenci
lista »Köln. Zeitung« čitamo v nekem nak-
nadnem razmotrivanju k evharističnemu
kongresu, kako daje dopisnik izraza svo-
jemu veselju na tem, da katoliška vera
združuje vse in spoprijateljuje narodnosti
obeh polovic širne monarhije. Sedaj pa
more čitati v dunajskem časopisu, na kaj
je župan prekinjek in v najglobljih globi-
nah katoliškega Dunaja — kakor se on iz-
raža — mislil najprej, čim so se poslovili
gostje evharističnega kongresa. Mislil je
na sovražnost proti skoro izključno kato-
liški češki manjšini na Dunaju. Pred ev-
privatno šolo v III. okraju zapreti s pre-
tvezo, da ima pretanke stropce. Sedaj, po
vezo, da ima pretanke stropce. Sedaj pa, po
evharističnemu kongresu, ko je šolo vzdr-
žujoče društvo dalo stropce ojačiti, je dal
župan šolo vnovič zapreti z utemeljeva-
njem, da so stropi — premočni! Ali se ne
pravi to dodajati k nasilju še zasmehova-
nje?! Ni li to kulturni boj in zato v smislu
naukov katoliške cerkve nič manje obsod-
be vredno, nego je boj proti svobodi vero-
izpovedanja?! Ali na Dunaju ni več daleč
tudi do cerkvenega kulturnega boja. Iz
strahu pred Čehom sovražno agitacijo si
cerkvena oblast ne upa poskrbeti ex offi-
cio, marveč so češki katoliki kakor v ka-
kem nekatoliškem mestu glede svojih ver-
skih potreb navezani na samopomoč in še
v tem so ovirani, kolikor le možno. Se li
je potem čuditi, ako na katoliškem Dunaju
kišćanske socialce, ki se smatrajo za
predstavitelje katolicizma, a pri tem ven-
dar sedelujejo na nekatoliški gonji proti
nemškim katoliškim narodom, vedno bolj
nazaj potiskajo, da jim od 36 poslancev
Dunaja pripadajo le trije ter da so na zad-
nji dopolnilni volitvi v III. okraju, ki je po
90% katoliški, propadli s svojim kandida-
tom?! To je posledica nekatoliške politike
dunajskih krščanskih poslancev!

Italijanski dijaki se gibljejo. Z Dunaja
nam poročajo dne 21. pretečenega mese-
ca: Nocoj se je vršilo tu v prilog italijanski
pravni fakulteti zborovanje, ki se ga je
udeležilo vse italijansko dijaštvo. Sprejeli
so sledečo resolucijo: »Z ozirom na to, da
vlada vkljub svoji protokolarno dani ob-
ljubi še ni uredila italijanske pravne fakul-
tete, pozivajo italijanski dijaki italijanske
poslance, da delajo z vsemi silami za to,
da izpolni vlada še ta semester svojo dol-
žnost. Dunajski italijanski dijaki pozivajo
vse italijansko dijaštvo na Dunaju in v
Gradcu, da se zavzame za ureditev prav-
ne fakultete na visoki šoli za trgovske ve-
de »Revolvella« v Trstu.«

Nove poštné znamke za Bosno in
Hercegovino se uvedejo. Stare poštné
znamke se bodo morale zamenjati. Zad-
nji čas za to je 3. februar 1913, po tem
dnevu ostanejo sedanje znamke brez ve-
ljave.

Besednjaki — prosti carine. Tajnik
drž. blagajne Združenih držav, James F.
Curtis v Washingtonu, je izdal odločbo, ki
bo jako olajšala Američanom priliko za
učenje tujih jezikov. Vsi angleško-drugo-
jezični besednjaki se lahko uvažajo carine
prosto.

Popravek. V listku »Iz umetniškega
sveta: Novi akordi« zadnje številke naše-
ga lista so v korekturi ostale sledeče na-
pake, ki občutno motijo smisel teksta: Pr-
va kolona v 6. vrsti zgoraj se mora glasiti
namesto skladbo skladba, v 5. vrsti spoda
namesto recitativni recitativi, v 4. vrsti
spodaj namesto Mrkova Mirkova, v 3. vr-
sti spodaj namesto slabo slaba- a druga
kolona v 5. vrsti zgoraj se mora glasiti
namesto omenjenemu omenjenim, v 12.
vrsti zgoraj namesto zložene skladbe zlo-
žena skladba. Tretja kolona v 14. vrsti
spodaj mora stati namesto profesor **pro-
fesorja** in v 12. oziroma 11. vrsti spodaj
namesto mladih goslačev mladim gosla-
čem.

SUKNO in modno blago za gospode in
gospo priporoča izvozna hiša **ZEFIRE**
Prokop Skorkovský in sin
v Humpolcu na Češkem.
Vzorci na željo franco. Zelo
zmerne cene. Na željo dam tu
izgotoviti gosposke obleke.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko.

Št. 2364.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mošnjah se bo
stalno namestila služba nadučitelja s postavnimi pre-
jemki in naturalnim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti
semkaj predpisanim potom do 30. novembra 1912.

Prosilci, ki v kranjski javni šolski službi še
niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim
izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično
spodobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici,
dne 20. oktobra 1912.

Št. 2844.

Goriško.

V sežanskem okraju se razpisujejo sledeča
učiteljska mesta v definitivno nameščenju:

1. Mesto višjega učitelja na štirirazredni ljudski
šoli v Komnu.

2. Mesto višjega učitelja na trirazredni ljudski
šoli v Lokvi.

3. Mesto učiteljice na trirazredni ljudski šoli
v Povirju.

Službeni prejemki so določeni v deželnem
zakonu od dne 14. januarja 1906 l. dež. zak. in uk.
št. 10.

Za mesta navedena pod zaporedno številko
1. in 2. zavrača se na določbo § 48, 2. odstavek dr-
žavnega šolskega zakona od dne 2. maja 1883 l.
drž. zak. št. 53.

Pravilno opremljene prošnje mora se predlo-
žiti službenim potom podpisanimu okrajnemu šol-
skemu svetu v dobi 4 (štiri) tednov po oglasu
tega razpisa v uradnem časopisu »Osservatore Trie-
stino«.

Nezadostno opremljene in po določenem roku
vložene prošnje se zavrnejo. (Okrožnica okr. šol.
sveta 2. avgusta 1906 l. št. 1860).

C. kr. okrajni šolski svet v Sežani,
dne 24. oktobra 1912.

Priporočajte in širite naš list!

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči
zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsově

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met.

(dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih dru-
štev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov čefira
kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m
za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko,
franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalnobarvno in močne kakovosti.
Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci blaga
zastojn in franko.

Anton Krušič, krojaški mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica šte. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v
bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odje-
malce, da je došla rav-
nokat velika množina
raznovrstnega blaga naj-
različnejših kakovosti iz
avstrijskih in angleških
tovaren

za vsak stan.

Posebno se priporočam
cenjenim gg. učiteljem v
mestu in na deželi.

Alojz j Luznik

Dornberg pri Gorici, Primorsko.

Slike, pohištvo, glasovirji, harmoniji,
šolske in društvene zastave. Kdor želi
cenik za pohištvo, naj blagovoli na-
znani, rabi li opravo za spalnico,
obednico, katere komade itd. Vsi iz-
delki najsolidnejši. Cene zmerne. Pla-
čevanje po dogovoru.

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

Pletilni stroji.

Učiteljska tiskarna

r. z. z. o. z.

VIII Ljubljana
Franciška ulica šte. 8.

priporoča:

Kuverte za šol. naznanila, negumirane.
Uradne kuverte z napisom za šol. vodstva
in kraje šolske svete.

Učne načrte za vse kategorije šol.
Načela za občni učni načrt ponavljalne
šole.

Cesarsko pesem, čveteroglasno.

Telovadba, Brunet.

Narodne pesmi, J. Žirovnik, I in II. zve-
zek.

Slava cesarju Francu Jožefu I. in besedilo
E. Adamič.

O prvinah in skupinah, Stupar.

Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe?
Dr. E. Bretl.

Meterske trake, mape za šolsko matico,
pisemski papir s kuvertami, pivnik,
ovojni papir, podkladek itd.

Izvršilni predpis k dokončnemu šolskemu
in učnemu redu, slovenski in nemški.
Popravna znamenja na veliki lepenki.

: Ceniki zastonj in poštnine prosto. :

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

— poleg „Figovca“ —

priporoča svojo veliko zalogo stekla,
porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal,
okvirov, šip itd. Tintnike za solske
klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna stekarska
dela, tudi nova šolska poslopja
na deželi itd.

Knjigovestnica

IV. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela,
galanterijo, passepartuje itd. Posebno
močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

..... Solidno delo!

Tovarna šol. zvezkov

M. Grubbauerja sinovi

:: Line ob Donavi ::

priporoča slav. učiteljstvu svoje
izvrstne izdelke, posebno
zvezke in risanke za ljud-
ske šole.

Zvezki se dobivajo v vseh
trgovinah papirnatih stroke v
mestu in na deželi.

— Postrežba točna. —

..... Deber papir!

JULIJA ŠTOR

— Ljubljana —

Prešernova ulica šte. 5.

največja zaloga moških, dam-
skih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tenis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev
po vseh cenah.

Schüller-jevi

TINTNI IZVLEČKI

so se izkazali kot najboljši

za šole, vzgojevalne zavode in velike urade za
hitro in snažno pripravo cenene, prave tinte. V
6000 šolah in uradih upeljeni.

1 liter izvlečka šte. 2 (4 krone) da 15–20 litrov
najboljše šolske tinte.

Letna uporaba 2–3 vin. za učenca.

1 liter izvlečka številka 3 (6 kron) da 10 litrov
fine Anthracen tinte.

Od 3 litrov dalje se pošilja franko. Velik prihranek in velika udobnost.
Vzorci in prospekte gratis in franko.

Tovarna tint Fran Schüller, Amstetten N. A.

Naročila sprejema: Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Ali ste že pridobili našemu listu novega
naročnika?

Znamenje

pravega Franckovega dodatka za
kavo je kavni mlinček. — Nahajajo
se pa tudi ponaredbe. — Tedaj pozor
pri nakupu!

Pravi :Franck: izdeluje se iz naj-
boljših sirovin.

Tovarna v Zagrebu.

sl im 119/24574

Učiteljska tiskarna v Ljubljani, r. z. z. o. z.
Franciška ulica št. 8

priporoča

**vse potrebne tiskovine za obrtno-
nadaljevalne šole**

Te tiskovine so veljavne za Kranjsko, Štajersko in Primorsko.

III Ceniki zastonj in poštnine prosto. III

Mestna hranilnica ljubljska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem I. 1911 614.5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog:
nad 42 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1.300.000 kron.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih
denarnih zavodov. Obreštuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina
ljubljska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo. Poslo-
vanje nadzoruje

c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vložnega
denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2%,
amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Gorica Ivančič in Kurinčič

Gospodska ulica 11.
(V. G. Carducci.)

modna in manufakturna trgovina.

Usojava se naznanjati uglednemu učiteljstvu posebno g. učiteljicam ročnih del, da sva založila vse potrebščine za **vezenje in ročna dela**. Z ozirom
na to, da sva sklenila dati **primeren popust v prid učiteljskim dobrodelnim namenom**, se nadejava mnogih cenj. naročil. Obenem se dovoljujeva opozarjati
p. n. ugledno učiteljstvo na **krasne novosti jesenskega in zimskega modnega blaga za ženske in moške obleke**. Vzorci poštnine prosto proti vrnitvi.
Priporočava se uglednemu učiteljstvu za **blagohotno naklonjenost** ter beleživa z odličnim spoštovanjem

Ivančič & Kurinčič.